

Työvoiman saatavuus elintarvikealalla, työ- ja elinkeinoministeriön Tiekartta-hankkeen analyysityön tulokset

Osaajien Ruoka-Suomi -teemaseminaari 13.12.2022

Elina Pylkkänen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Toimialaryhmien työskentelyprosessi

1. Järjestäytyminen

2. Jäsenten tilannekuva

3. TEM-sihteeristön tilannekuva

4. Toimenpide-ehdotusten kartoitus

5. Ennakoinnin ja koulutusjärjestelmän tilannekuva

6. Toimenpide-ehdotusten priorisointi

	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Ohjausryhmä		26.1.				18.5.					29.11.	
1. Luonnonvarat, elintarviketuotanto ja ympäristö						20.5.	14.6.	17.8.	12.9.	10.10.	7.11.	
2. Liiketoiminta ja hallinto						20.5.	15.6.	18.8.	13.9.	12.10.	9.11.	
3. Koulutus, kulttuuri ja viestintä						24.5.	16.6.	18.8.	14.9.	13.10.	9.11.	
4. Liikenne ja logistiikka		11.1.	11.2.	10.3.	7.4.	10.5.	9.6.					
5. Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelut	13.12.	18.1.	1.3.	15.3.	13.4.	12.5.						
6. Rakennettu ympäristö	13.12.	19.1.	3.3.	17.3.	13.4.	12.5.						
8. Teknologiateollisuus ja -palvelut	16.12.	19.1.	4.3.	17.3.	14.4.	13.5.						
9. Prosessiteollisuus ja -tuotanto						25.5.	17.6.	19.8.	16.9.	14.10.	8.11.	
Päätöstilaisuus												12.12.

Ammattien tyypittely

- **Työvoimapula = Avoimet työpaikat – työttömät työnhakijat**
  - Eroaa merkittävästi työnantajien kokemuksiin perustuvista indikaattoreista. Työvoimaa voi olla vapaana, mutta eivät hae paikkoja.
  - Huomioidaan myös ne avoimet työpaikat, jotka ilmoitettu muuta kautta kuin TE-toimistossa
  - Suodatetaan pois työnhakijat, joilla 3+ työllistymistä vaikeuttavaa riskiä (pitkäaikaistyöttömyys, diagnoosi, 55+v., matala koulutus, ulkomaalaistausta)
  - Huomioidaan palkkataso työvoimapulan indikaattorina (<16,5€/h, ~90 % mediaanista)
  - Kuvaa nykyhetkeä (12 kk liukuva keskiarvo). Pidemmällä tähtäimellä pulaa kertyy moninkertaisesti.
  - Kansainvälisen rekrytoinnin potentiaali saatavuuden turvaamisessa
  - Alueellisen liikkuvuuden potentiaali saatavuuden turvaamisessa
- **Kohtaanto-ongelma**
  - Ammatissa yhtä aikaa paljon kysyntää ja työttömyyttä
  - Työnantajalle voi näyttäytyä työvoimapulana
- **Ylitarjonta**
  - Ei kysyntää, paljon työttömyyttä

Työvoimapula (mediaanipalkka > 16 €)

Ammatti	Työvoimapula	Ammatti	Työvoimapula
5321 Lähihoitajat	2 325	2511 Sovellusarkkitehdit	135
3221 Sairaanhoitajat ym.	2 027	2434 Tieto- ja viestintätekniikan myynnin erityisasiant.	114
3322 Myyntiedustajat	686	2423 Henkilöstöhall.erityisasiant. ja urasuunnittelijat	110
2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät	606	8114 Betonituote- ym. teollisuuden prosessityöntekijät	102
2512 Sovellussuunnittelijat	527	2221 Ylihoitajat ja osastonhoitajat	91
2342 Lastentarhanopettajat	378	2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat	86
8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	380	2149 Muut tekniikan erityisasiantuntijat	74
8189 Muut muualla luokittelemattomat prosessityöntek.	202	2422 Hallinnon ja elinkeinojen kehittäm. erityisasiant.	56
2635 Sosiaalityön erityisasiantuntijat	182	3251 Suuhygienistit	56
2212 Ylilääkärit ja erikoislääkärit	181	2522 Tietojärjestelmien ylläpitäjät	54
2211 Yleislääkärit	160	5411 Palomiehet	51
3135 Metallien jalostuksen prosessinohitajat	152	2250 Elinlääkärit	48
2266 Kuulontutkijat ja puheterapeutit	147	2352 Erityisopettajat	47
2634 Psykologit	142	3359 Muut julkishall. valmistelu- ja valvontaviranom.	37
2261 Hammaslääkärit	141	2529 Muut tietokanta-, tietoverkkojen erityisasiantunt.	35
2151 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	135		

Kansainvälisen rekrytoinnin rooli työvoiman saatavuuden turvaamisessa

Ammatti	Avoimet työpaikat laskentapäivänä	Työvoimapula	Ulkomaalais-taustaisten osuus työllisistä	Kv-rekryn potentiaali	Kv-rekryn potentiaali, %
5321 Lähihoitajat	7 056	2 325	8 %	1 080	46 %
2512 Sovellussuunnittelijat	1 557	527	11 %	419	80 %
2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät	869	606	13 %	280	46 %
8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	1 338	380	11 %	295	77 %
3221 Sairaanhoidajat ym.	3 237	2 027	3 %	222	11 %
3322 Myyntiedustajat	2 528	686	4 %	195	28 %
2514 Sovellusohjelmoijat	845	28	11 %	194	692 %
2511 Sovellusarkkitehdit	874	135	6 %	121	90 %
2151 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	644	135	5 %	65	48 %
2211 Yleislääkärit	273	160	11 %	65	40 %
2149 Muut tekniikan erityisasiantuntijat	436	74	6 %	54	73 %
2342 Lastentarhanopettajat	886	378	3 %	47	13 %
2212 Ylilääkärit ja erikoislääkärit	248	181	8 %	41	23 %
2261 Hammaslääkärit	217	141	9 %	39	28 %
8114 Betonituote- ym. teollisuuden prosessityöntekijät	204	102	8 %	34	33 %
2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat	165	86	7 %	27	31 %

Alueellisen liikkuvuuden potentiaali työvoiman saatavuuden turvaamisessa

	2514 Sovellus-ohjelmoijat	4412 Postinkantajat ja -lajittelijat	8211 Konepaja- ja metallituotteiden kokoonpanijat	5131 Tarjoilijat	2511 Sovellus-arkkitehdit	5414 Vartijat	2151 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät
01 UUSIMAA	168	64	-8	-203	105	210	48	10
02 VARSINAIS-SUOMI	-48	11	204	98	10	73	20	4
04 SATAKUNTA	-4	-15	-32	-10	-2	-19	17	109
05 KANTA-HÄME	-19	15	15	5	-18	2	2	83
06 PIIRKANMAA	26	42	95	21	38	2	29	16
07 PÄIJÄT-HÄME	-25	6	-76	-39	-3	223	-11	2
08 KYMENLAAKSO	-13	-12	-26	-34	-7	-10	1	-4
09 ETELÄ-KARJALA	0	-4	-15	-24	4	-16	9	11
10 ETELÄ-SAVO	-7	-10	7	60	-6	14	-5	20
11 POHJOIS-SAVO	-14	78	16	18	-18	-17	-6	6
12 POHJOIS-KARJALA	-16	-21	-31	19	-1	-33	-4	-23
13 KESKI-SUOMI	-30	-11	-55	74	-8	-24	-8	-16
14 ETELÄ-POHJANMAA	-17	32	48	95	3	3	11	181
15 POHJANMAA	19	-10	13	29	14	-8	41	33
16 KESKI-POHJANMAA	-7	-3	-7	14	15	6	-3	-1
17 POHJOIS-POHJANMAA	-22	-24	244	80	-15	-13	-15	-31
18 KAINUU	13	2	-5	19	4	-4	5	-1
19 LAPPI	22	11	-12	267	18	-8	1	-20
21 AHVENANMAA - ÅLAND	3	-2	0	19	3	-4	4	-1
Koko maa	29	151	371	508	135	376	136	380
Alueiden pulan summa	251	261	642	818	214	533	188	475
Alueellisen liikkuvuuden osuus työvoimapolusta	766 %	73 %	73 %	61 %	59 %	42 %	38 %	25 %

Työvoimapula (mediaanipalkka > 16 €)

Ammatti	Työvoimapula	Kv-rekryn potentiaali, %	Alueellisen liikkuvuuden potentiaali, %
5321 Lähihoitajat	2 325	46 %	4 %
3221 Sairaanhoitajat ym.	2 027	11 %	0 %
3322 Myyntiedustajat	686	28 %	11 %
2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät	606	46 %	1 %
2512 Sovellussuunnittelijat	527	80 %	6 %
2342 Lastentarhanopettajat	378	13 %	1 %
8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	380	77 %	25 %
2635 Sosiaalityön erityisasiantuntijat	182	7 %	1 %
2212 Yliääkärit ja erikoislääkärit	181	23 %	0 %
2211 Yleislääkärit	160	40 %	0 %
3135 Metallien jalostuksen prosessinohitajat	152	2 %	2 %
2266 lontutkijat ja puheterapeutit	147	1 %	0 %
2634 Psykologit	142	7 %	0 %
2261 Hammaslääkärit	141	28 %	0 %
2151 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	135	48 %	40 %

Ammatti	Työvoimapula	Kv-rekryn potentiaali, %	Alueellisen liikkuvuuden potentiaali, %
2511 Sovellusarkkitehdit	135	90 %	58 %
2434 Tieto- ja viestintätekniikan myynnin erityisasiant.	114	20 %	4 %
2423 Henkilöstöhall.erityisasiant. ja urasuunnittelijat	110	18 %	9 %
8114 Betonituote- ym. teollisuuden prosessityöntekijät	102	33 %	7 %
2221 Ylihoitajat ja osastonhoitajat	91	1 %	0 %
2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat	86	31 %	10 %
2149 Muut tekniikan erityisasiantuntijat	74	73 %	75 %
2422 Hallinnon ja elinkeinojen kehittäm. erityisasiant.	56	13 %	57 %
3251 Suuhygienistit	56	12 %	17 %
2522 Tietojärjestelmien ylläpitäjät	54	22 %	20 %
5411 Palomiehet	51	2 %	15 %
2250 Eläinlääkärit	48	22 %	7 %
2352 Erityisopettajat	47	7 %	44 %
3359 Muut julkishall. valmistelu- ja valvontaviranom.	37	2 %	2 %
2529 Muut tietokanta-, tietoverkkojen erityisasiantunt.	35	24 %	20 %

Työvoimapula (mediaanipalkka > 16 €) 1/2

Ammatti	Aloituspaikkojen lisäys	Kv-rekryn kohdentaminen	Ammattisiirtymät (muunto- ja täydennyskoulutukset ym.)	Liikkuvuuden edistäminen
5321 Lähihoitajat			sote-tiekartat / STM	
3221 Sairaanhoidajat ym.			sote-tiekartat / STM	
3322 Myyntiedustajat			X	X
2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät	X	X	X	
2512 Sovellussuunnittelijat	X	X	X	
2342 Lastentarhanopettajat	X			
8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät		X	X	X
2635 Sosiaalityön erityisasiantuntijat			sote-tiekartat / STM	
2212 Yliääkärit ja erikoislääkärit			sote-tiekartat / STM	
2211 Yleislääkärit			sote-tiekartat / STM	
3135 Metallien jalostuksen prosessinhoitajat			X	
2266 Iontutkijat ja puheterapeutit			sote-tiekartat / STM	
2634 Psykologit			sote-tiekartat / STM	
2261 Hammaslääkärit			sote-tiekartat / STM	
2151 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	X	X		X

Työvoimapula (mediaanipalkka > 16 €) 2/2

Ammatti	Aloituspaikkojen lisäys	Kv-rekryn kohdentaminen	Ammattisiirtymät (muunto- ja täydenniskoulutukset ym.)	Liikkuvuuden edistäminen
2511 Sovellusarkkitehdit	X	X	X	X
2434 Tieto- ja viestintätekniikan myynnin erityisasiant.	X		X	
2423 Henkilöstöhall.erityisasiant. ja urasuunnittelijat			X	
8114 Betonituote- ym. teollisuuden prosessityöntekijät		X	X	
2221 <i>Ylihoitajat ja osastonhoitajat</i>		sote-tiekartat / STM		
2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat	X	X	X	
2149 Muut tekniikan erityisasiantuntijat		X		X
2422 Hallinnon ja elinkeinon kehittäm. erityisasiant.			X	X
3251 <i>Suuhygienistit</i>		sote-tiekartat / STM		
2522 Tietojärjestelmien ylläpitäjät	X		X	X
5411 Palomiehet	X		X	X
2250 Eläinlääkärit	X			
2352 Erityisopettajat	X			X
2529 Muut tietokanta-, tietoverkkojen erityisasiantunt.	X		X	

Ehdotuksia työvoimapulan saatavuuden lisäämiseksi koulutuksella

- **Selvitetään mahdollisuuksia aloituspaikkojen lisäämiselle analyysissa nostettujen ammattien tarjonnan lisäämiseksi** (vrt. [Korkeakoulujen kestävän kasvun ohjelma](#))
  - OKM selvittää relevantit tutkintonimikkeet, koulutusmuodot ja lisäyksen volyymin tason, huomioiden jo tehdyt muutokset volyymissa, mitoituksissa (vaka & sote) ja muu ennakoitinaäkymä.
  - Tohtorikoulutuksen volyymin lasku voi heikentää TKI-panosten lisäysten vaikuttavuutta → selvitetään TKI-panostusten kannalta keskeiset tutkimukset ja mahdollisuudet lisätä koulutuksen volyymin
  - Arvioidaan kansainvälisten maisteriohjelmien aloituspaikkojen määrän kohdentamista työvoimapula- ja kansainvälisen rekrytinnin potentiaalın suhteen.
  - Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien koulutuspaikkoja pitää lisätä, ml. parantamalla jatkokouluttautumismahdollisuuksia työn ohessa lastenhoitajasta vaka-opettajaksi. Vakinaistetaan rahoitus monimuotokoulutuksiin.
  - Lisätään ulkomaisten kasvatusalan tutkintojen rinnastamista tukevaa koulutusta JOTPA-rahoituksella
  - Lisätään TKI-panostusten vaikuttavuutta tukevaa täydennyskoulutusta (esim. vety- akkuteknologia) JOTPA-rahoituksella
- **Tasapainotetaan varhaiskasvatuksen opettajien kysyntää vastaamaan paremmin tarjontaa:**
  - Monipuolistetaan vaka-opettajan kelpoisuusehtoja palauttamalla sosionomipohjainen kelpoisuus; tai
  - Muutetaan mitoitusta siten, että opettajista puolet voisi olla sosionomin pätevyydellä (ns. esim. 2+2-malli)
  - Säädetään päiväkodin johtajille normaali siirtymämääräys ennen 2030 virassa aloittaneille

Ehdotuksia kansainvälisen rekrytoinnin tehostamiseksi

- **Kohdennetaan julkisin varoin tehty ammattiosaajien kansainvälisen rekrytoinnin edistämistyö analyysissa valikoituneisiin ammatteihin**
  - Ammatit, joissa kansainvälisen työvoiman käytön potentiaali on merkittävä, kotimaista työvoimaa ei ole tarjolla ja palkkataso riittää toimeentuloon.
  - Sote-tiekartat (STM) puolella edistetään sote-alan pätevyisyispolkujen sujuvoittamista
- **Selvitetään kansainvälisten maisteriohjelmien tarjonnan kohdentamista & kasvattamista pula-ammatteihin.**
- **Selvitetään mahdollisuutta säätää subjektiivinen oikeus kotimaisten kielten opiskeluun**
  - Vaihtoehtoisesti lisätään korkeakoulujen edistyneen tason kotimaisten kielten opetusta ja laajennetaan työpaikka-suomi koulutuksia
- **Selvitetään mahdollisuutta säätää työvoima- tai sosiaaliviranomaiselle velvollisuus kotoutumissuunnitelman tarjoamiseen kaikille maahan muuttaneille.**
- **Lisätään englanninkielisiä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluja**
- **Selvitetään toimeentuloedellytyksen laskemista. Nyt esim. 2600e/puoliso+2 lasta. Lähihoidajien alimmat palkat 2 265e/kk**

Työvoimapula-ammattit, joissa mediaanipalkka < 16 €

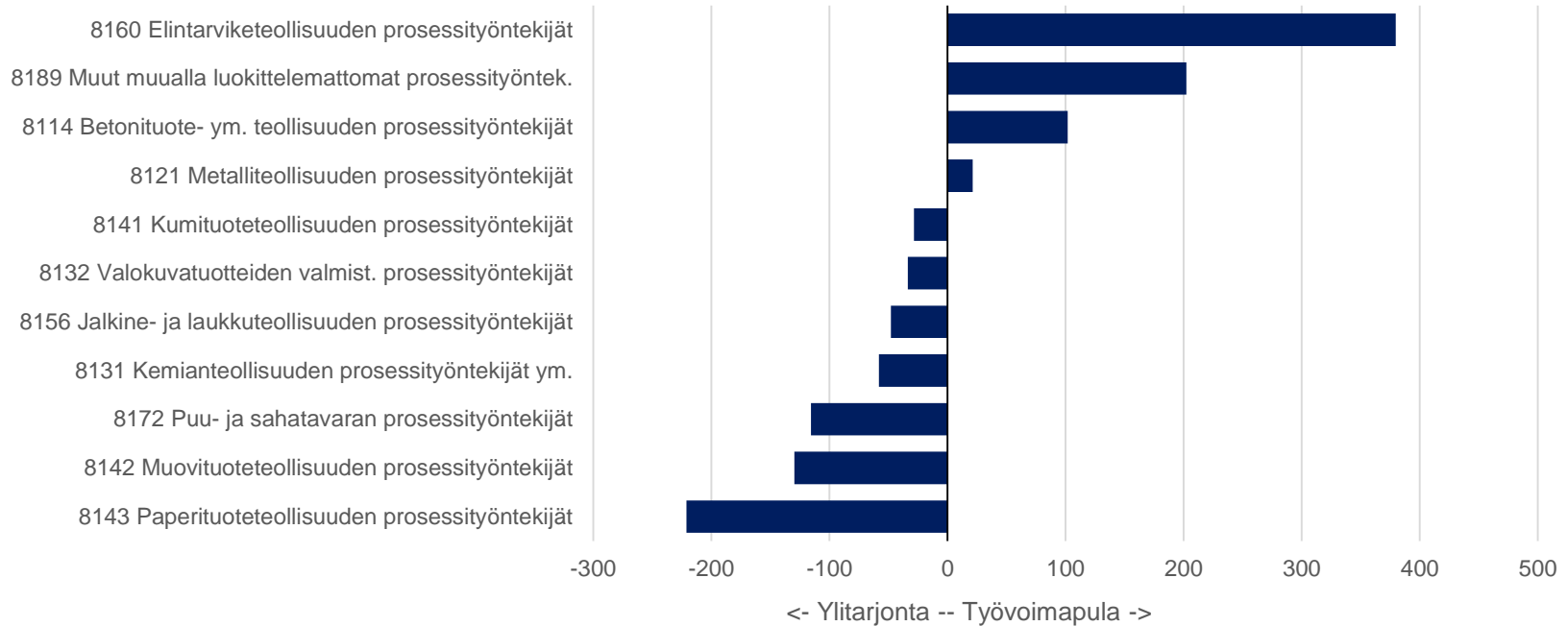
Ammatti	Työvoimapulan volyymi	Vakanssiasie	0–2 riskipisteen työttömyysaste	Kokonaisansioiden mediaani, €/h
5322 Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)	1 198	5 %	3 %	15,77
5131 Tarjoilijat	503	19 %	16 %	14,27
5244 Puhelin- ja asiakaspalvelukeskusten myyjät	490	9 %	2 %	14,04
5414 Vartijat	376	11 %	9 %	14,27
8211 Konepaja- ja metallituotteiden kokoonpanijat	370	15 %	13 %	15,53
5211 Kioski- ja torimyyjät	277	48 %	30 %	11,05
9510 Mainosten jakajat, kengänkiillottajat ym.	272	23 %	2 %	12,43
9621 Sanomalehtien jakajat, lähetit ja kantajat	264	10 %	4 %	13,62
9411 Pikaruokatyöntekijät	244	8 %	3 %	13,15
9111 Kotiapulaiset ja -siivoajat	188	41 %	30 %	12,08
5230 Kassanhoitajat ja lipunmyyjät	159	9 %	6 %	14,52
5243 Suoramyyjät	154	49 %	15 %	14,25
4412 Postinkantajat ja -lajittelijat	151	8 %	7 %	14,59

Kohtaanto-ongelma-ammattit

Ammatti	Vakanssiaste	0–2 riskipisteen työttömyysaste	Epätavallisten työsuhteiden osuus, %	Palkkadesiili
9313 Rakennusalan avustavat työntekijät	35 %	42 %	95 %	1
9321 Käsinpakkaajat	24 %	40 %	82 %	1
7114 Betonirakentajat ja raudoittajat	23 %	28 %	77 %	7
3133 Kemianteollisuuden prosessinhoitajat	20 %	44 %	43 %	7
7119 Muut rakennustyöntekijät	19 %	25 %	75 %	4
5113 Matkaoppaat	18 %	25 %	60 %	3
6113 Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät	18 %	31 %	55 %	1
9412 Avustavat keittiötyöntekijät	15 %	18 %	76 %	1
7123 Rappaajat	15 %	22 %	26 %	5
9312 Maa- ja vesirakentamisen avustavat työntekijät	14 %	22 %	86 %	4
9122 Ajoneuvojen pesijät	14 %	21 %	38 %	2
4224 Hotellin vastaanottovirkailijat	14 %	22 %	58 %	3
3139 Muut prosessinvalvonnan asiantuntijat	14 %	56 %	23 %	7

Prosessityöntekijät & muuntokoulutus

Alueellisen liikkuvuuden potentiaali työvoiman saatavuuden turvaamisessa

	2514 Sovellus-ohjelmoijat	4412 Postinkantajat ja -lajittelijat	8211 Konepaja- ja metallituotteiden kokoonpanijat	5131 Tarjoilijat	2511 Sovellus-arkkitehdit	5414 Vartijat	2151 Sähkötekniikan erityisasiantuntijat	8160 Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät
01 UUSIMAA	168	64	-8	-203	105	210	48	10
02 VARSINAIS-SUOMI	-48	11	204	98	10	73	20	4
04 SATAKUNTA	-4	-15	-32	-10	-2	-19	17	109
05 KANTA-HÄME	-19	15	15	5	-18	2	2	83
06 PIIRKANMAA	26	42	95	21	38	2	29	16
07 PÄIJÄT-HÄME	-25	6	-76	-39	-3	223	-11	2
08 KYMENLAAKSO	-13	-12	-26	-34	-7	-10	1	-4
09 ETELÄ-KARJALA	0	-4	-15	-24	4	-16	9	11
10 ETELÄ-SAVO	-7	-10	7	60	-6	14	-5	20
11 POHJOIS-SAVO	-14	78	16	18	-18	-17	-6	6
12 POHJOIS-KARJALA	-16	-21	-31	19	-1	-33	-4	-23
13 KESKI-SUOMI	-30	-11	-55	74	-8	-24	-8	-16
14 ETELÄ-POHJANMAA	-17	32	48	95	3	3	11	181
15 POHJANMAA	19	-10	13	29	14	-8	41	33
16 KESKI-POHJANMAA	-7	-3	-7	14	15	6	-3	-1
17 POHJOIS-POHJANMAA	-22	-24	244	80	-15	-13	-15	-31
18 KAINUU	13	2	-5	19	4	-4	5	-1
19 LAPPI	22	11	-12	267	18	-8	1	-20
21 AHVENANMAA - ÅLAND	3	-2	0	19	3	-4	4	-1
Koko maa	29	151	371	508	135	376	136	380
Alueiden pulan summa	251	261	642	818	214	533	188	475
Alueellisen liikkuvuuden osuus työvoimapolusta	766 %	73 %	73 %	61 %	59 %	42 %	38 %	25 %

Ehdotuksia <16€/h työvoimapula-ammattien ja kohtaanto-ongelma-ammattien työvoiman saatavuuden parantamiseksi

- **Työehtojen parantaminen**
  - Matalapalkka-alojen tuottavuuden ja palkanmaksukyvyn nostaminen
  - Viestitään lisää työnantajien lisätyön tarjoamisvelvollisuudesta ja työnhakijoiden lisätyöoikeudesta.
  - Kannustetaan TES-osapuolia keskustelemaan uudenlaisten vuorotyöjärjestelmien kokeiluista (esim. 10-12h vuorot)
- **Työnvälitysteknologian parantaminen**
  - Selvitetään mahdollisuuksia muuttaa sääntelyä, jotta kansalaiset voisivat luvittaa omien työnhakutietojensa (esim. Työmarkkinatorin työnhakuprofiili) jakamisen (esim. henkilöstöpalveluyrityksille). Toteutetaan rajapinnat automaattista työnhakua ja -välitystä varten. (Selvitystyö TEM, VM, STM, OKM käynnissä)
- **Lisätään rahoitusta työpaikkojen ja koulutusten markkinointiin työttömille**
  - Siirtymät esim. paperiteollisuudesta elintarvike- tai metalliteollisuuteen
- **Suunnataan resursseja tulorekisteritietojen raportojien opastamiseen tiedon laadun parantamiseksi.**
  - Tällä hetkellä tulorekisteritietoja joudutaan pyytämään täydennettäväksi ja korjattavaksi sovitellut päivärahan maksamisessa

Alueellisen liikkuvuuden lisääminen:

- *Alueellisen liikkuvuuden lisäämisen vaikutukset ovat maltillisia. Ensinnäkin kohtaanto-ongelma on suurimmillaan kasvukeskuksissa (c.f. (Pehkonen;Huuskonen;& Tornberg, 2018; Alasalmi ym., 2020), eli liikkuvuus kohti kasvukeskuksia toteutuu jo ilman ylimääräisiä kannusteitakin. Toisekseen liikkuvuusavustusten vaikuttavuus on pieni (elleivät tuet olisi todella suuria) ja merkittävä osa tuista valuu henkilöille, jotka muuttaisivat myös ilman avustusta (Alasalmi, ym., 2020). Asuntopolitiikalla on kuitenkin havaittu olevan kohtaantoa edistäviä vaikutuksia. Esim. OECD (2015) havaitsi että asuntotarjonnan kasvattavista tukeva sääntely (rakennuslupien nopea myöntäminen, vuokranantajien aseman parantaminen, varainsiirtoveron alentaminen) oli yhteydessä työntekijöiden optimaalisempaan sijoittumiseen taitojaan vastaaviin tehtäviin. Suomessa varainsiirtoveron korotuksen 1,6 prosentista 2 prosenttiin havaittiin vähentävän omistusasujien muuttoja noin 4 prosentilla, mikä todennäköisesti myös heijastuu työmarkkinoiden toimintaan (Eerola;Harjunen;Lyytikäinen;& Saarimaa, 2018).*
- **Ehdotus: Liikkuvuusavustuksen tunnettuuden parantaminen**
  - Lisätään avustuksesta tiedottamista ja muuta viestintää työnhakijoille ja työnantajille
  - Avaintoimijoina TE hallinto ja avustuksien toimeenpanijat
  - Toteutetaan [STM-selvityksen](#) suositusten pohjalta määräraikainen kokeilu tunnettuuden parantamiseksi, jotta muutosten vaikuttavuutta voidaan tutkia.
- **Ehdotus: Laajennetaan opiskelijavaihdon taloudellista tukea kotimaan työharjoitteluun ja kesätyöhön haja-asutusalueille (vrt. Erasmus+ tuki)**
  - Liikkumisen ja asumisen kustannukset voivat muodostaa esteen opiskeluaikaiselle työharjoittelulle tai sesonkitöille.

Ylitarjonta-ammattit

Top 15 ylitarjonnan N	Ylitarjonta
4120 Yleissihteerit	4 521
5223 Myyjät	3 990
7111 Talonrakentajat	2 555
5120 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	2 367
8332 Kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat	2 251
7115 Kirvesmiehet ja rakennuspuusepät	1 941
7131 Rakennusmaalarit ym.	1 820
2431 Mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijat	1 760
7231 Moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat	1 634
5311 Lastenhoitotyöntekijät	1 599
5312 Koulunkäyntiavustajat	1 574
9333 Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	1 511
7411 Rakennussähköasentajat	1 441
2330 Lukion ja peruskoulun yläluokkien opettajat	1 408
6113 Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät	1 405

Top 15 työttömyysasteet	Ylitarjonta
2651 Kuvataiteilijat	1 121
7531 Vaatturit, pukuompelijat, turkkurit, hatuntekijät	1 022
2632 Yhteiskunta- ja kulttuuritutkijat	677
7523 Konepuusepät	687
2653 Tanssitaiteilijat ja koreografit	168
2163 Tuote- ja vaatesuunnittelijat	488
4221 Matkatoimistovirkailijat	461
7522 Huonekalupuusepät ym.	968
7321 Painopinnanvalmistajat	221
7323 Jälkikäsittelijät ja sitomotyöntekijät	197
2655 Näyttelijät	327
2659 Muut taiteilijat	228
2166 Graafiset ja multimediasuunnittelijat	1 279
3421 Urheilijat	154
2641 Kirjailijat ym.	190

Ehdotuksia ammattisiirtymien lisäämiseksi ylitarjonta-aloilta työvoimapula-aloille

- **Selvitetään mahdollisuuksia kohdentaa (korkeakoulutusta vaativien) ylitarjonta-ammattien aloituspaikkoja työvoimapula-aloille**
- **Otetaan käyttöön soveltuvuskoe metsätyökoneenkuljettajien koulutukseen**
- **Lisätään lyhytkestoista osaamista täydentävää ja työelämän rakennemuutosta edistävää koulutusta**
  - Siirretään (kaupan alan) tutkintoon johtavan koulutuksen rahoitusta VOS-työvoimakoulutukseen mm. sihteerien ict-koulutus (esim. datanomien tutkinnosta palikka) ja palkanlaskennan koulutukset (2)
  - Avataan JOTPA:n rahoitushaku kaupan rakennemuutuskoulutuksiin ja sihteerien ict- & palkanlaskenta koulutuksiin (2)
  - Rahoitetaan JOTPA:n kautta myyjästä esihenkilöksi koulutuksia. Luodaan mahdollisuus Lähiesimiestutkinnon tai JYET:in suorittamiseen oppisopimuksena myös ilman esimiesasemaa (uusi tutkinnon osa).
  - Lisätään ohjausta, osaamisen kartoitusta ja hakevaa toimintaa heikompien perustaitojen omaavien osallistumis- ja osaamistason nostamiseksi JOTPA rahoituksella
  - Selvitetään vaihtoehtoja korkeakoulutettujen ylitarjonta-ammateissa toimiville (ja opiskelijoille) suunnatun eitutkintoon johtavan täydennyskoulutustarjonnan lisäämiseksi (projektinhallinta, laadunhallinta, tuotekehitys, lainsäädäntökokonaisuudet) työvoimapalvelujen ja JOTPA:n kautta
  - Varmistetaan ammattipätevyyden ja muiden pätevyysvaatimusten (ADR, työturva ym.) voimassaolon päivittäminen heti työttömyyden alussa ja kielitaitoa tukien
- **Tehdään selvitys työntekijäammateissa toimivien työvoimapula-aloille suuntautuvan opiskelun taloudellisten kannusteiden parantamiseksi**
- **Tehdään selvitys koulutuksen tällä hetkellä käytössä olevien työelämärelevanssin mittarien laadusta, vaikuttavuudesta ja kehitysmahdollisuuksista**